

Қазақстан банктері

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

2021 жылғы қаңтар-қыркүйек қорытындылары

Негізгі тенденциялар:

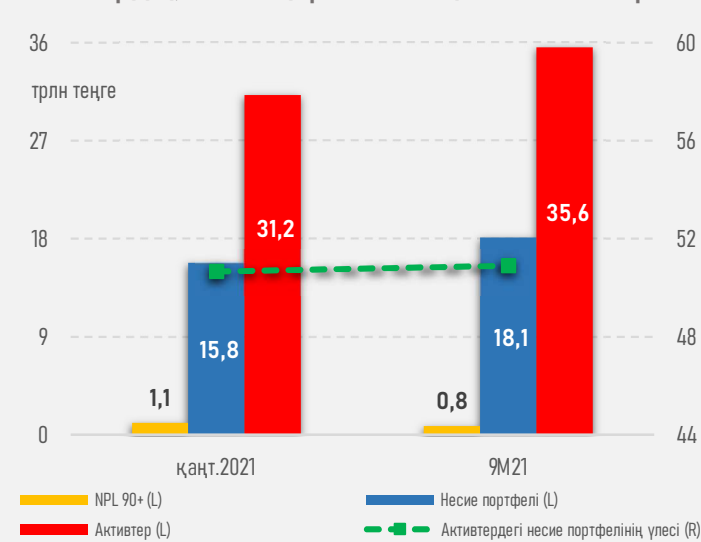
- Жинақтарды экономиканы борыштық қаржыландыру көздеріне түрлендірудің тиімді тетігінің арқасында 2021 жылғы қаңтар-қыркүйекте 114,9 трлн. сомаға жаңа қарыздар берілді. Бұл өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 46% - ға немесе 4,7 трлн-ға жоғары.
- Бұл ретте заңды тұлғаларға берілген несиелердің басым болуына (беруден 52%) қарамастан, корпоративтік портфельге қарағанда бөлшек портфельдің неғұрлым айқын өсуі (+27% немесе 2,1 трлн) байқалады (+4% немесе 273 млрд).
- Мұндай динамика заңды тұлғалардың проблемалық несиелері ірі қатысушы тарапынан есептен шығарумен (-маусымда 475 млрд теңге) және ағымдағы бизнес-қарыз алушыларды қайта қаржыландырумен байланысты болуы мүмкін.
- Жеке NPL-ді ЕДБ-нің бірімен реттеу және лицензияларды қайтарып алу аясында сектордың несиелік портфельінің сапасы едәуір жақсырақ көрінеді: NPL жыл басындағы 6,9% - дан 4,3% - ға дейін төмендеді.

- ЕДБ-ның ресурстық базасы депозиттер есебінен (+16% немесе 3,5 трлн теңге) айтарлықтай өсті, бұл азаматтар мен кәсіпорындардың кірістерін қалпына келтірумен, сондай-ақ салымдар бойынша пайыздық сыйақыны капиталдандырумен байланысты.
- Пайданы капиталдандыру есебінен және дивидендтердің төленуіне қарамастан ЕДБ-нің меншікті капиталы да орнықты өсуді жалғастыруда (+10% немесе 1395 млрд). Сектордың пайдасы 2020 жылдың ұқсас кезеңінде 1597 салыстырғанда 925 млрд теңгеге дейін ұлғайды.
- Макроэкономикалық жағдайлардың айтарлықтай жақсаруы экономика субъектілерінің қарыз ресурстарын пайдалану және жинақ ақшаларын қалыптастыру қабілеттеріне оң әсерін тигізеді.
- Операциялық ортадағы және ЕДБ қызметінің көрсеткіштеріндегі оң үрдістер рейтингтік агенттіктердің бағаларында да көрініс тапты. Жыл басынан бері 8 ЕДБ рейтингтері жоғарылап (S&P, Fitch және Moody's жиынтығында рейтингтер 12 рет жоғарылады), расталғаны – қалғандарының барлығы және бірде-бір теріс әрекет қабылданбағаны расталды.

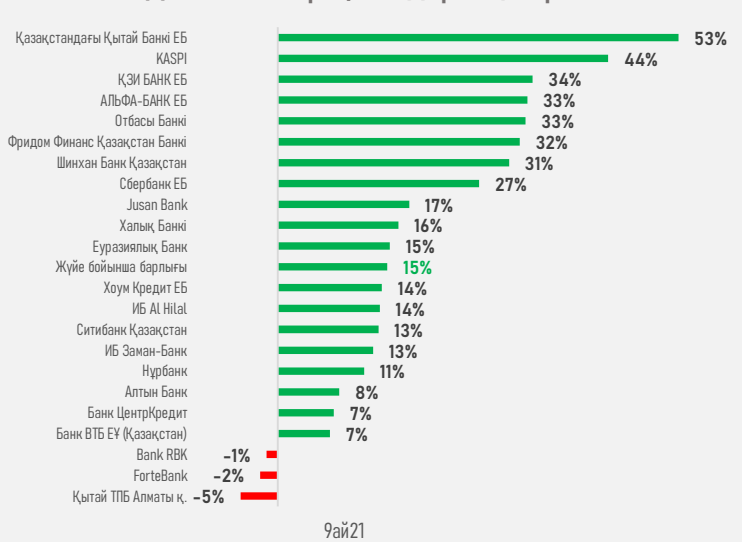

Банк жүйесінің активтері *

Активтердің, несиелік қоржынының және NPL серпіні

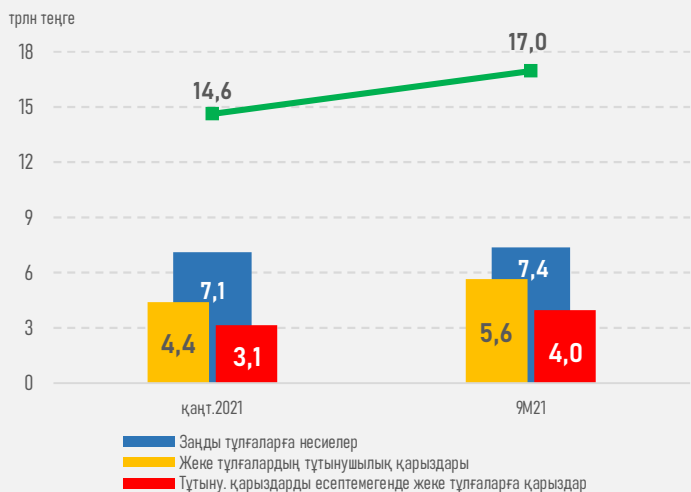
ЕДБ несиелік портфельдерінің серпіні

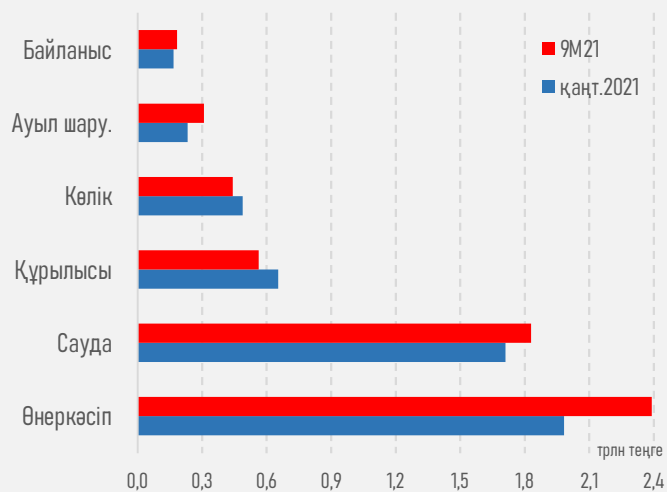
* Деректер көзі: ҚР Ұлттық Банкінің сайты

Банктердің экономикаға несиелері *

ЖТ және ЗТ қарыздарының динамикасы

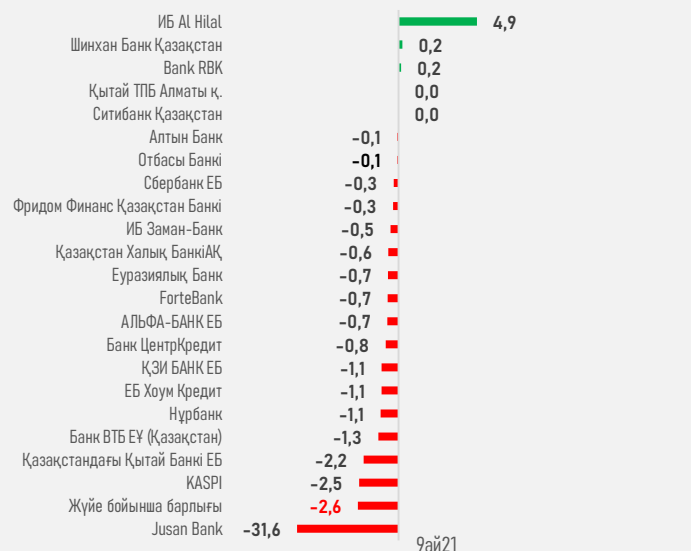

Салалар бөлінісінде банктердің несиелері

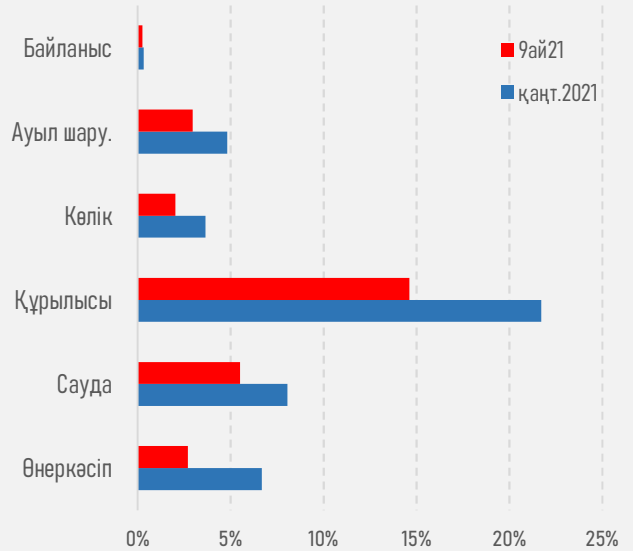

Жұмыс істемейтін қарыздар *

NPL 90+ өзгерту, %

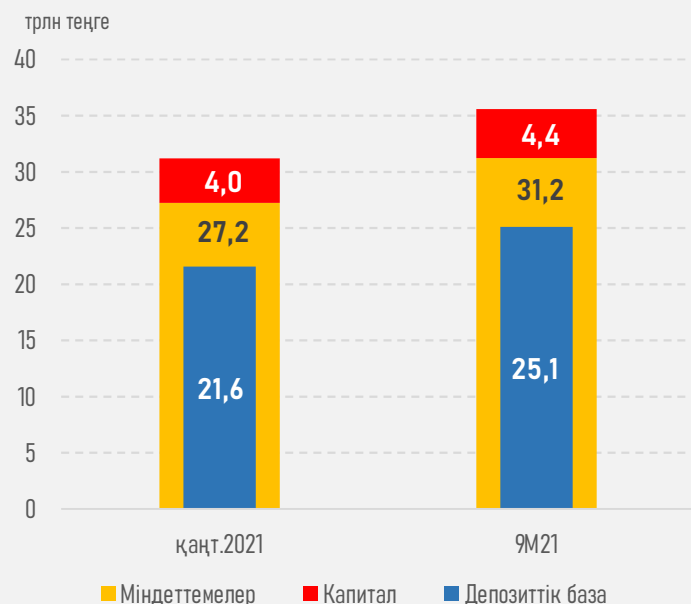

Мерзімі өткен берешек деңгейі

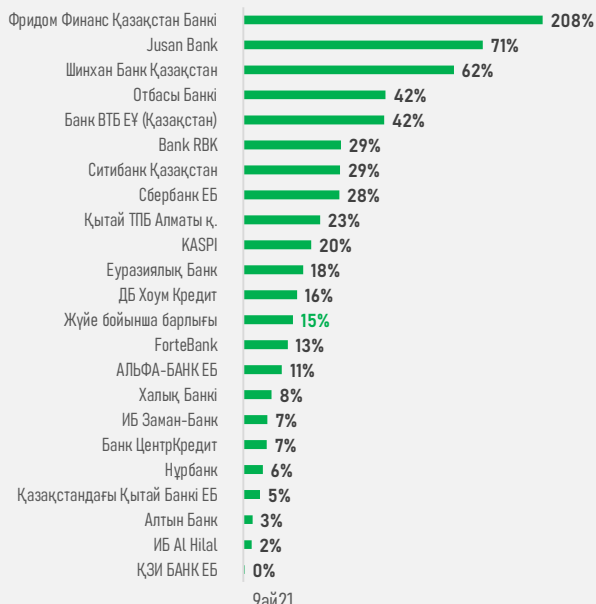

Банк жүйесінің пассивтері *

Міндеттемелер динамикасы

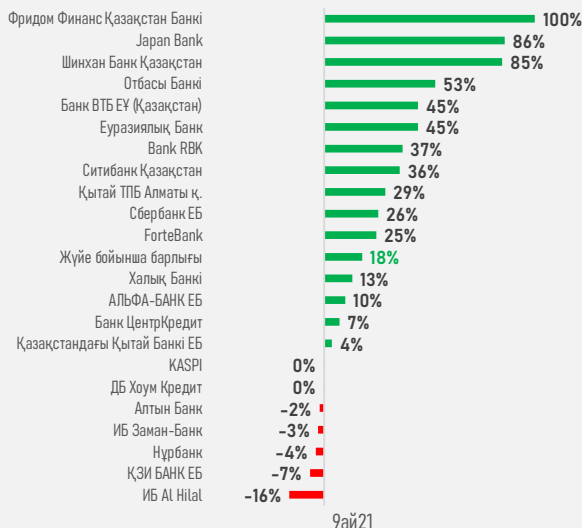

ЕДБ міндеттемелерінің серпіні

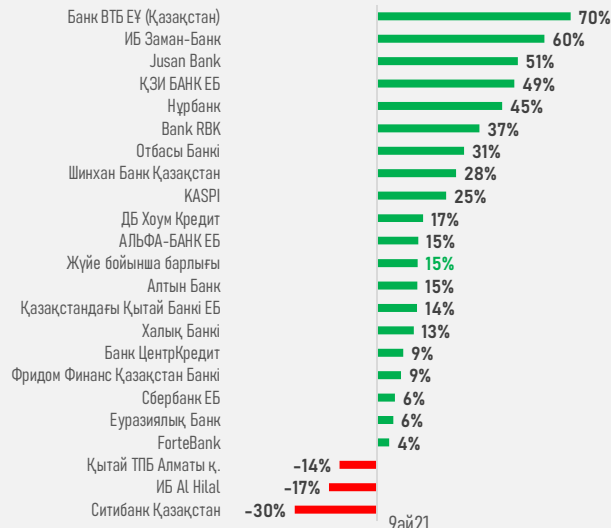

Халықтың және корпоративтік ұйымдардың депозиттері *

Заңды тұлғалардың депозиттерінің динамикасы

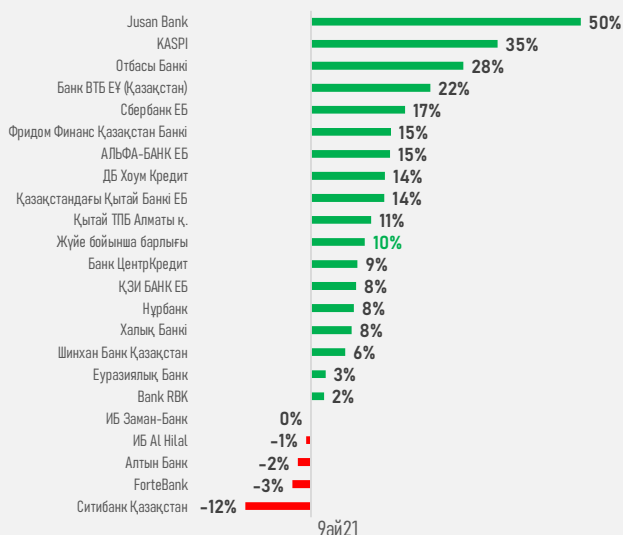

Жеке тұлғалардың депозиттерінің динамикасы

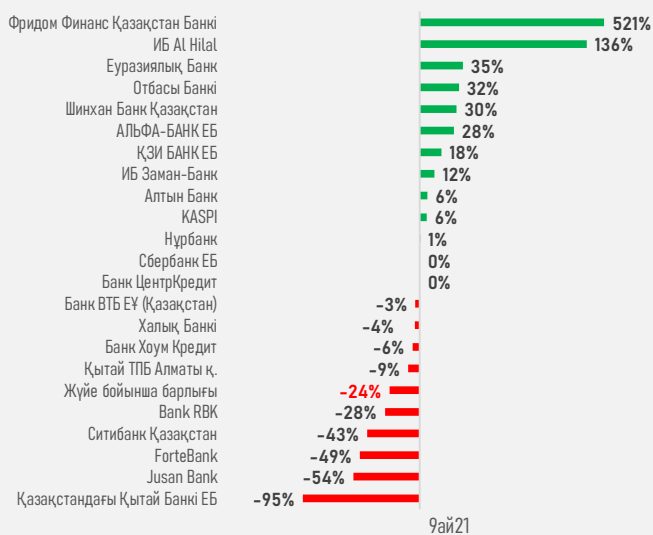

Банктердің провизиялары мен капиталы*

Меншікті капиталдың динамикасы

Провизиялар динамикасы

Резюме

Экономикалық белсенділіктің жандануы, қарыз ресурстарына сұраныстың артуы, сондай-ақ жеңілдікті бағдарламалардың қолданылуы жағдайында 2021 жылы жаңа несиелер беру көлемі айтарлықтай өсті. Бұған монетарлық жағдайларды қалыпқа келтіру және пайыздық мөлшерлемелердің өсуін күту жөніндегі шаралар да ықпал етуі мүмкін.

Бұл ретте бөлшек несиелер беру, атап айтқанда тұтынушылық (+28% ж.б.) және ипотекалық сегменттер (+23% ж.б.) несиелер қоржынының өсу драйвері болып табылады. Бөлшек қарыз алушылардың жоғары белсенділігі кейінге қалдырылған сұранысты іске асыруға, сондай-ақ зейнетақы жинақтарын ішінара алып қою есебінен несиелік жүктеменің төмендеуіне және оларды ипотекалық қарыз алуға жіберу мүмкіндігіне байланысты болуы мүмкін. Сонымен қатар, корпоративтік портфельдің өсуі қалыпты болды (+4%) және NPL-ді есептен шығаруға және ағымдағы бизнес-қарыз алушыларды қайта қаржыландыруға байланысты болды.

Несие тудің жанданғанына қарамастан, сектор активтерінің құрылымындағы несиелер портфелінің үлесі өтімді активтер деңгейінен сәл жоғары (тиісінше 51% және 45%). Бұл несиелер тудің одан әрі өсуінің жоғары әлеуетін, әсіресе сектордағы капиталдың берік және өсіп келе жатқан қорын ескере отырып көрсетеді (капиталдың жеткіліктілік коэффициенттері нормативтік мандерден айтарлықтай жоғары).

Дегенмен, несиелік белсенділіктің одан әрі серпіні, әсіресе бөлшек сауда сегментінде бір реттік факторлардың (кейінге қалдырылған сұраныс, зейнетақы артығын алу) сарқылуына және мемлекеттік бағдарламалардың қысқаруына байланысты баяулауы мүмкін. Корпоративтік сегментте көп нәрсе қарыз ресурстарына сұраныс сапасына, жұмыс істеп тұрған қарыз алушылардың қаржылық тұрақтылығына, сондай-ақ ауқымды мемлекеттік бағдарламалардың бағыты мен көлеміне байланысты болады.